

Besluit van college B&W van Huizen

Zaaknummer / Documentnummer	Z.327675 / D.1653813
Datum document	12 februari 2024
Onderwerp	Evaluatie verkiezingsuitslag
Opsteller	Daamen, Jan [DAAMEJ]
Afdeling	team Burgerzaken
Portefeuillehouder	N. Meijer
Vergadering van	-Niet van toepassing
Vertrouwelijkheid	Openbaar
Geheimhouding	Nee
Embargo t/m	
Besluit	Akkoord (Ongewijzigd besloten)
Datum besluit	14 maart 2024

Toelichting besluit

Advies	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kennis nemen van de uitkomsten uit de evaluatie van de verkiezingen. 2. Instemmen met een uitslagenproces dat recht doet aan rust, zorgvuldigheid en het delen van een (voorlopige) uitslag op de avond van de verkiezingen. 3. Instemmen met bijgaande mededeling aan de raad.
Gewijzigd besloten	
Aanleiding	<p>Bij de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer op 22 november 2023 heeft het college van burgemeester en wethouders van Huizen, als proef, ervoor gekozen de voorlopige uitslag bij het tellen van de stemmen achterwege te laten. Het achterwege laten van de, niet verplichte, voorlopige uitslag moest leiden tot vermindering van de werkdruk van stembureauleden en team burgerzaken, tot rust in het telproces en tot een</p>

zorgvuldige telling van de definitieve uitslag van de verkiezing. Een evaluatie zou volgen, hetgeen de burgemeester in de commissie ABM van 28 november 2023 heeft toegezegd. In de raadsvergadering van 14 december 2023 is een motie van SGP, VVD, Leefbaar Huizen, Dorpsbelangen Huizen en Transparant Huizen aangenomen, waarin de burgemeester opgedragen is na te gaan of er al dan niet op lijstniveau is geteld en of de beoogde vermindering in werkdruk bereikt is.

Kaders

Kieswet
Wet nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslagen

Doel/beoogd effect

Argumenten

1.1. Evaluatie: reacties stembureauleden (inclusief team burgerzaken) en geluiden samenleving.

De evaluatie vond plaats via een peiling onder honderdtachtig stembureauleden, inclusief de voorzitters van de stembureaus die bij de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer zijn ingezet.

Stembureauleden/burgerzaken

- Van de honderdtachtig ondervraagden hebben vierenvijftig personen gereageerd. Daarvan geven zevenendertig mensen aan dat zij het achterwege laten van de telling op lijstniveau als positief hebben ervaren. Het bracht rust in het telproces en creëerde ruimte voor een zorgvuldige telling.
- Negen personen zien geen voordelen van de gevolgde werkwijze. Zij vinden het vervelend dat de gemeente hierdoor negatief in het nieuws kwam.
- Acht personen hebben geen mening, veelal waren zij voor het eerst stembureau lid en konden daardoor de gevolgde werkwijze niet vergelijken.

Samenleving

- De communicatie vanuit de gemeente over de wijziging in het proces heeft geleid tot zeven reacties op de digitale berichtgeving van verschillende media. Twee daarvan hadden een duidelijke afkeuring, de overige reacties waren meer vragend.
- Twee inwoners van Huizen per mail de vraag gesteld waarom de uitslag 's avonds niet beschikbaar was. Deze vragen zijn beantwoord. Beantwoording leidde niet tot wedervragen.
- Via de sociale media kanalen van de gemeente zijn geen reacties binnengekomen. Mogelijk is er wel op besloten groepen over gesproken, maar daar heeft de gemeente geen toegang toe.

1.2. Evaluatie: telproces, werkdruk en prognoses ANP

- In het telproces van 22 november jl. is niet geteld op lijstniveau (de voorlopige uitslag) maar direct op kandidaatniveau.
- De gevolgde werkwijze heeft voor de stembureauleden naast ongeveer 45 tot 60 minuten tijdswinst ook een rustiger proces opgeleverd.
- Deze tijdswinst had effect op team burgerzaken; de nachtelijke werkzaamheden konden eerder dan bij voorgaande verkiezingen worden afgerond.
- De werkwijze heeft ertoe geleid dat er bij deze landelijke verkiezingen geen voorlopige uitslag is doorgegeven aan het ANP. De definitieve uitslag van de gemeente Huizen heeft geen significante afwijkingen laten zien van prognoses die het ANP s avonds liet zien.

2. Instemmen met een uitslagenproces dat recht doet aan rust, zorgvuldigheid en het delen van een (voorlopige) uitslag op de avond van de verkiezingen.

Vervolgens is gekeken op welke wijze er alsnog een voorlopige uitslag is te geven zonder de bereikte effecten teniet te doen.. Daarbij hebben we gezocht naar een werkwijze waarin zowel de rust in het telproces wordt gewaarborgd, als ook op de verkiezingsdag een voorlopige uitslag bekend gemaakt kan worden.

Dit kan gerealiseerd worden door de telling op lijstniveau op de stembureaus alsnog achterwege te laten, maar deze telling te filteren uit de Processen-verbaal van de stembureaus, die worden ingeleverd op het gemeentehuis. Ook dan is de telling nog steeds een indicatie, omdat de Processen-verbaal conform de Wet nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslagen pas de dag ná de verkiezingen op juistheid worden gecontroleerd. Wel zorgt het ervoor dat op de verkiezingsdag een indicatie kan worden doorgegeven aan het ANP. Daarmee handelt de gemeente Huizen in lijn met de handelswijze van veel gemeenten. De tijdswinst in het totale proces loopt hierdoor iets terug, maar voor de stembureauleden blijft deze tijdswinst en rust geborgd.

Kanttekeningen

geen

Alternatieven

1. *De oorspronkelijke telmethode herinvoeren.*
2. Na sluiting van de stembureaus allereerst een telling uitvoeren op lijstniveau, deze uitslag doorgeven aan de gemeente en vervolgens opnieuw een telling uitvoeren, maar dan op kandidaatniveau.
3. *Tellen op kandidaatsniveau de volgende dag.*
4. In het verleden werd het telproces uitsluitend uitgevoerd op de

stembureaus (decentraal tellen). Een aantal jaar geleden heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de mogelijkheid geschapen om de volgende dag door een nieuwe ploeg stembureauleden de telling te laten uitvoeren (centraal tellen). Belangrijkste voorwaarde is dat dit dan wel op één openbare locatie moet gebeuren. Zo'n keuze vraagt om inzet van een groot aantal extra stembureauleden én een locatie die hiervoor geschikt is. In de gemeente Huizen is een dergelijke locatie niet beschikbaar.

Financiën | n.v.t.

Participatie | n.v.t.

Communicatie | n.v.t.

Uitvoering en evaluatie | n.v.t.

Geheimhouding | n.v.t.

Mede geadviseerd door | n.v.t.

Bijlagen | Motie van de fracties SGP, VVD, Leefbaar Huizen, Dorpsbelangen Huizen en Transparant Huizen in de raadsvergadering van van 14 december 2023
Uitwerking van het telproces en de vervolgstappen bij verkiezingen